

OBRAZLOŽENJE
MAKROEKONOMSKIH POKAZATELJA
U PRVOM POLUGODIŠTU 2021. GODINE

OBRAZLOŽENJE MAKROEKONOMSKIH POKAZATELJA U PRVOM POLUGODIŠTU 2021. GODINE

Iako su kretanja u domaćem gospodarstvu i dalje bila pod utjecajem COVID-19 epidemije, u prvom polugodištu 2021. zabilježen je snažan oporavak gospodarske aktivnosti, pri čemu je međugodišnje povećanje realnog BDP-a u prvih šest mjeseci godine iznosilo 7,5%. U prvoj polovici 2021. zabilježen je realni međugodišnji rast prometa u trgovini na malo od 12,6% te rast obujma industrijske proizvodnje od 9,6%, dok su građevinski radovi u istom razdoblju povećani za 12,1% na međugodišnjoj razini. U sektoru turizma je u prvoj polovici 2021. zabilježen međugodišnji rast broja turističkih noćenja od 82,3%. Istovremeno, podaci o osiguranicima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje ukazuju na povoljne trendove na tržištu rada u prvom polugodištu ove godine. Prosječna inflacija potrošačkih cijena je u prvoj polovici 2021. iznosila 1,2%. HNB je tijekom prve polovice 2021. nastavio provoditi ekspanzivnu monetarnu politiku te je likvidnost domaćega financijskog sustava dosegla rekordne razine. Rast plasmana stanovništvu počeo se tijekom prve polovice 2021. oporavljati, dok je rast plasmana poduzećima usporio.

Tablica 1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Republike Hrvatske

	2021.						2021.		2021.
	I	II	III	IV	V	VI	I - III	IV - VI	I - VI
Bruto domaći proizvod, % godišnja promjena, realno	-	-	-	-	-	-	-0,7	16,1	7,5
Indeks potrošačkih cijena, % godišnja promjena	-0,3	0,3	1,2	2,1	2,1	2,0	0,4	2,1	1,2
Industrijska proizvodnja, % godišnja promjena	1,8	4,9	9,9	17,3	15,8	8,3	5,7	13,7	9,6
Promet od trgovine na malo, % godišnja promjena, realno	-0,3	3,3	14,2	34,4	16,5	10,9	5,8	19,2	12,6
Indeks obujma građevinskih radova, % godišnja promjena	5,7	3,8	16,0	19,9	15,9	11,3	8,5	15,6	12,1
Broj noćenja turista, % godišnja promjena	-54,3	-59,8	24,2	1.861,3	799,4	81,6	-40,9	129,2	82,3
Stopa registrirane nezaposlenosti, %	9,8	9,7	9,3	8,9	8,2	7,5	9,6	8,2	8,9
Izvoz roba, % godišnja promjena (HRK) ¹	-2,1	1,1	34,0	62,8	50,0	27,8	11,0	45,2	27,1
Uvoz roba, % godišnja promjena (HRK) ¹	-8,9	-0,9	24,3	55,2	32,6	19,5	4,9	34,0	18,3
Prosječan tečaj HRK/EUR	7,56	7,57	7,57	7,57	7,52	7,49	7,57	7,55	7,55
Inozemni dug, milijuni EUR	41.336	41.715	43.522	43.991	-	-	43.522	-	-
Plasmani privatnom sektoru, % godišnja promjena ²	3,9	3,0	2,3	2,6	3,4	3,8	2,3	3,8	3,8

¹ Prvi rezultati za lipanj.

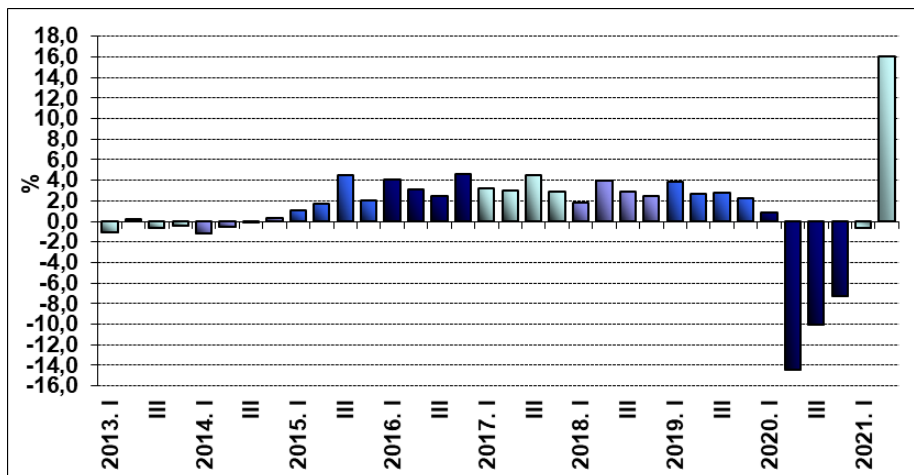
² Na temelju transakcija.

Izvor: Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka

U prvom polugodištu 2021. zabilježeno je međugodišnje povećanje realnog BDP-a od 7,5%. Pritom je u prvom tromjesečju ostvaren blagi realni međugodišnji pad od 0,7%, da bi u drugom tromjesečju 2021. došlo do snažnog rasta realnog BDP-a od 16,1% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, što predstavlja prvi međugodišnji rast realnog BDP-a nakon četiri tromjesečja pada. I domaća i neto inozemna potražnja su pozitivno pridonijele kretanju realnog BDP-a u prvom polugodištu 2021. Gledajući pojedinačne komponente s rashodne strane, najveći doprinos povećanju realnog BDP-a u prvom polugodištu 2021. stigao je od povećanja izvoza roba i usluga od 18,9% i to ponajprije uslijed snažnog rasta izvoza roba. Povećanju realnog BDP-a u prvom polugodištu 2021. snažno je pridonio i međugodišnji rast potrošnje kućanstava od 8,4% te međugodišnje povećanje bruto investicija u fiksni kapital od 11,2%. Blagi pozitivan doprinos kretanju BDP-a stigao je i od rasta državne potrošnje od 2,1%. Negativan doprinos kretanju BDP-a u prvom polugodištu 2021. stigao je od rasta uvoza roba i usluga od 12,5%, prvenstveno kao posljedica snažnog međugodišnjeg rasta uvoza roba u drugom tromjesečju 2021.

U prvom polugodištu 2021. zabilježen je rast bruto dodane vrijednosti od 6,2%. Pritom je najveći pozitivan doprinos kretanju bruto dodane vrijednosti stigao od povećanja bruto dodane vrijednosti u djelatnosti trgovine, prijevoza i turizma koje je iznosilo 15,7%. Snažan pozitivan doprinos stigao je i od međugodišnjeg rasta prerađivačke industrije od 8,6%.

Grafikon 1. Realni međugodišnji rast bruto domaćeg proizvoda

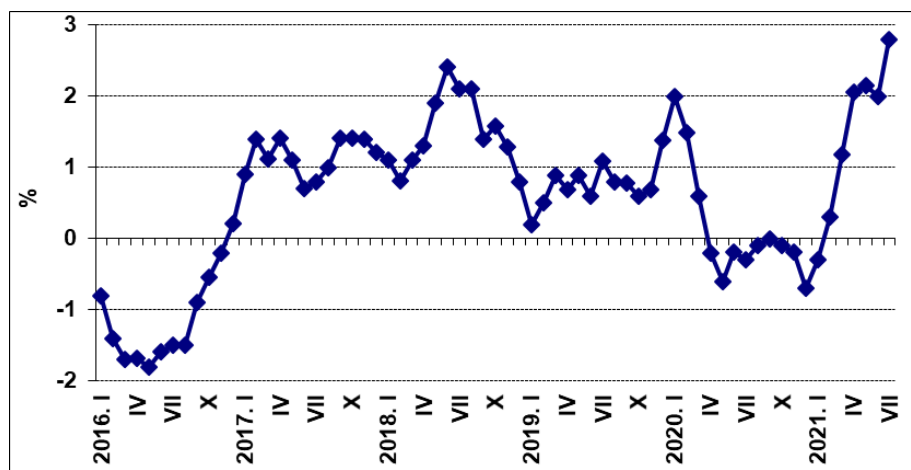
Izvor: Državni zavod za statistiku

Podaci za prvo polugodište 2021. ukazuju na oporavak na tržištu rada. Naime, u prvih šest mjeseci ove godine nastavljen je rast sezonski prilagođenog broja osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO), uz istovremeno smanjenje sezonski prilagođenog broja nezaposlenih registriranih kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Promatrano na međugodišnjoj razini, prosječan broj registriranih nezaposlenih u prvom polugodištu 2021. iznosio je 149,4 tisuće te je blago povećan (0,8%) u usporedbi s istim razdobljem 2020., dok je broj osiguranika HZMO-a porastao za 1,6% na međugodišnjoj razini. Nadalje, tijekom prve polovice 2021. potražnja za radom (mjerena pomoću OVI indeksa) znatno je porasla te je u drugom tromjesečju 2021. premašila pretpandemijske razine iz 2019.

Prosječna mjesečna bruto plaća iznosila je 9.532 HRK u prvom polugodištu 2021. te je nominalno povećana 3,8%, a realno 2,6% u odnosu na isto razdoblje 2020. Prosječna neto plaća iznosila je 7.086 HRK, bilježeći nominalni rast od 5,4% te realni rast od 4,1% u odnosu na isto razdoblje 2020.

U prvom polugodištu 2021. prosječna inflacija potrošačkih cijena je iznosila 1,2%. Rastu potrošačkih cijena najviše je pridonio međugodišnji rast cijena energije koji je iznosio 4,2%, ponajviše kao rezultat viših cijena goriva i maziva za osobna prijevozna sredstva (11,4%), a u manjoj mjeri i povećanja cijena duhana uslijed povećanja trošarina na duhan. U smjeru smanjenja cijena, najviše je djelovalo smanjenje cijena hrane (-1,1%). Ukoliko se iz indeksa potrošačkih cijena isključe komponente energija te hrana, piće i duhan, u prvom polugodištu 2021. se bilježi međugodišnji porast preostalih komponenti od 0,7%.

Grafikon 2. Indeks potrošačkih cijena, međugodišnja promjena

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prosječni tečaj kune prema euru iznosio je 7,55 kune za euro u prvom polugodištu 2021. te je blago deprecirao, za 0,3% u usporedbi s istim razdobljem u 2020. godini. HNB je tijekom prve polovice 2021. nastavio provoditi ekspanzivnu monetarnu politiku te je likvidnost domaćega financijskog sustava dosegla rekordne razine. Naime, u lipnju ove godine višak likvidnosti dosegnuo je razinu od 72,0 milijarde HRK, pri čemu se gotovo udvostručio u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim države) na temelju transakcija¹ ostvarili su međugodišnji rast od 3,8% u lipnju 2021., pri čemu je međugodišnji rast plasmana poduzećima iznosio 1,3%, a rast plasmana stanovništvu 4,0%.

Prema preliminarnim podacima, u prvom tromjesečju 2021. zabilježen je negativan saldo tekućeg i kapitalnog računa bilance plaćanja u iznosu od 1,1 milijardu eura. U usporedbi s istim tromjesečjem 2020., bilježi se smanjenje negativnog salda za 68,3 milijuna eura. Promatramo li posljednja četiri tromjesečja, ostvaren je pozitivan saldo tekućeg i kapitalnog računa platne bilance u iznosu od 2,0% BDP-a, što predstavlja rast u odnosu na saldo od 1,8% BDP-a ostvaren u 2020. godini.

U prvoj polovici 2021. godine nastavljeno je povećanje inozemne zaduženosti RH na međugodišnjoj razini. Prema posljednjim raspoloživim podacima, u travnju 2021. bruto inozemni dug iznosio je 43,9 milijardi eura. U odnosu na isti mjesec prethodne godine, bruto inozemni dug zabilježio je rast od 3,4 milijarde eura. Najveći doprinos njegovom međugodišnjem povećanju u travnju došao je od rasta duga opće države i drugih monetarnih financijskih institucija. Izraženo relativno, bruto inozemni dug krajem travnja iznosio je 85,3% BDP-a, što predstavlja rast za 7,7 postotnih bodova na međugodišnjoj razini.

¹ Isključujući učinke tečajnih i cjenovnih prilagodbi te otpisa.